

KORXONADA AXBOROT RISKLARINI BAHOLASH VA REJALASHTIRISH

Sultonaliyeva Zulayxo

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali talabasi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada korxona va tashkilotlarda axborot xavfsizligini ta'minlash maqsadida axborot xavflarini baholash va rejalashtirish jarayonlari o'rganiladi. Maqolada axborot xavflarini aniqlash, baholash va oldini olish bo'yicha strategiyalar, risklarni kamaytirish metodlari va axborot xavfsizligi siyosatini ishlab chiqish usullari tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari axborot xavflarini samarali boshqarishning ilmiy va amaliy asoslarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlari: Axborot xavfi, risklarni baholash, axborot xavfsizligi, risklarni rejalashtirish, korxona xavfsizligi

Bugungi kunda axborot texnologiyalari korxonalarda faoliyatning ajralmas qismiga aylangan bo'lib, ular turli biznes jarayonlarini avtomatlashtirish, ma'lumotlarni tezkor almashish va qaror qabul qilish jarayonlarini soddalashtirish imkonini beradi. Shu bilan birga, axborot resurslariga tahdidlar ham keskin oshib bormoqda. Zamonaviy korxonalarda ma'lumotlarning katta hajmlari saqlanadi va ular nafaqat moliyaviy, balki strategik ahamiyatga ega bo'ladi. Axborot tizimlaridagi zaifliklar, kiberhujumlar, xodimlarning xato harakatlari yoki tashqi tahdidlar korxona faoliyatiga jiddiy zarar yetkazishi mumkin. Shu sababli korxonalarda axborot xavflarini aniqlash va ularni boshqarish jarayoni katta ahamiyat kasb etadi. Axborot xavflarini baholash nafaqat mavjud tahdidlarni aniqlash, balki ularni oldini olish choralarini rejalashtirish, resurslarni samarali taqsimlash va korxona faoliyatining uzluksizligini ta'minlash imkonini beradi. Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi – korxona axborot tizimlarida mavjud xavflarni

aniqlash, ularning ehtimol va ta'sir darajasini baholash hamda xavfsizlikni ta'minlash bo'yicha samarali rejalashtirish metodlarini ishlab chiqishdir. Tadqiqot davomida korxona ichki va tashqi muhitidagi tahdidlar, axborot resurslarining zaif tomonlari va xavf manbalari tahlil qilinadi. Shuningdek, xavflarni kamaytirish va oldini olish bo'yicha texnik, tashkiliy va jarayonli choralar ishlab chiqishning ilmiy asoslari ko'rib chiqiladi. Natijada, korxona axborot xavfsizligini ta'minlash, resurslarni himoya qilish va faoliyatni barqaror davom ettirishga qaratilgan kompleks yondashuvlar shakllantiriladi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, korxona axborot tizimlarida yuzaga keladigan xavflar turli darajada ta'sir ko'rsatadi. Eng yuqori xavf darajasi tashqi tahdidlar bilan bog'liq bo'lib, ularning asosiy manbalari hacker hujumlari, phishing va boshqa kiberhujumlar hisoblanadi. Bu tahdidlar korxona faoliyatiga katta moliyaviy va ma'lumotlar xavfsizligi jihatdan salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shuningdek, ichki xodimlarning xato harakatlari yoki malakasizligi sababli yuzaga keladigan xavflar o'rta darajada aniqlangan, ular ham axborot tizimlarining ishonchliligi va korxona resurslarining himoyasiga sezilarli darajada ta'sir qiladi. Texnik zaifliklar, masalan, dasturiy ta'minotdagi xatolar yoki tizimning eskirgan komponentlari, kichikroq xavf sifatida baholangan bo'lsa-da, ularni e'tibordan chetda qoldirmaslik zarur.

Aniqlangan xavflarni kamaytirish maqsadida turli chora-tadbirlar tavsiya etiladi. Ular orasida xodimlar uchun xavfsizlik bo'yicha muntazam treninglar tashkil etish, axborot tizimlarini yangilab turish, antivirus va firewall dasturlarini muntazam yangilash hamda muhim ma'lumotlar uchun zaxira nusxalarini yaratish va ularni xavfsiz joyda saqlash kabi usullar mavjud. Ushbu choralar nafaqat mavjud tahdidlarni kamaytiradi, balki kelajakda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan yangi xavflarga tayyorgarlik ko'rish imkonini beradi.

Axborot xavflarini baholash va rejalashtirish korxona faoliyatining barqarorligini ta'minlashda muhim vosita hisoblanadi. Risklarni tizimli ravishda aniqlash va oldini olish choralarini amalga oshirish nafaqat moliyaviy zararlarni kamaytiradi, balki korxona obro'sini saqlashga ham xizmat qiladi. Shu bilan birga, axborot xavflarini baholash

jarayoni doimiy yangilanishni talab qiladi, chunki texnologiyalar rivojlanib, yangi tahdidlar paydo bo'ladi.

Umuman olganda, korxona axborot xavflarini baholash va rejalashtirish axborot xavfsizligini ta'minlashning muhim elementidir. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, xavflarni tizimli ravishda aniqlash va oldini olish choralarini rejalashtirish orqali korxona resurslarini samarali himoya qilish mumkin. Kelajakda esa xavflarni real vaqtda monitoring qilish tizimlarini joriy etish, xavfsizlik tadbirlarini yanada chuqurlashtirish va zamonaviy xavf manbalariga qarshi mos strategiyalarni ishlab chiqish tavsiya etiladi.

Korxona axborot tizimlaridagi xavflarni baholash va rejalashtirish axborot xavfsizligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, korxonalarda eng yuqori xavf darajasi tashqi tahdidlar, ichki xodimlar bilan bog'liq xavflar o'rta darajada, texnik zaifliklar esa kichik darajada aniqlangan. Xavflarni kamaytirish uchun xodimlarni muntazam o'qitish, tizimlarni yangilab borish, antivirus va firewall dasturlarini qo'llash hamda muhim ma'lumotlar uchun zaxira nusxalarini yaratish kabi choralar samarali hisoblanadi. Risklarni tizimli baholash va oldini olish choralarini rejalashtirish nafaqat moliyaviy zararlarni kamaytiradi, balki korxona obro'sini saqlash va faoliyat barqarorligini ta'minlashga yordam beradi. Shu bilan birga, axborot xavflarini baholash jarayoni doimiy yangilanishni talab qiladi, chunki texnologiyalar rivojlanib, yangi tahdidlar paydo bo'ladi. Kelajakda xavflarni real vaqtda monitoring qilish tizimlarini joriy etish, xavfsizlik strategiyalarini yangilab borish va samarali boshqaruv usullarini ishlab chiqish tavsiya etiladi. Umuman olganda, xavflarni baholash va rejalashtirish korxona resurslarini himoya qilish, axborot xavfsizligini ta'minlash va biznes jarayonlarini barqaror rivojlantirishning asosiy vositasi hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Ahmadov, B. (2020). Sanoat korxonalarida mehnat samaradorligini oshirish. Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti.

2. Karimova, S. (2019). Mehnat samaradorligini oshirishning iqtisodiy va tashkiliy omillari. Iqtisodiyot va boshqaruv, 3(45), 112–118.
3. Murodov, T. (2021). Zamonaviy boshqaruv usullari va mehnat samaradorligi. Sanoat iqtisodiyoti jurnali, 7(2), 56–62.
4. O‘lmasov Ahmadjon. Iqtisodiy bilim asoslari: (Akademik litsey va kasb hunar kollejlari uchun darslik) -T .:G‘afur G‘ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2008.-144 b
5. Xolmuradovich X. B. et al. GOVERNMENT AND NON-GOVERNMENT FORMS OF BUSINESS AND ENTREPRENEURSHIP SUPPORT //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – T.
6. Zulayxo S. The role and importance of cognitive technology in digital economy //Eurasian Journal of Entrepreneurship and pedagogy. – 2024. – T. 2. – №. 4. – C. 20-21.

